

LABA LAUKSAIMNIECĪBAS UN VIDES STĀVOKĻA NOSACĪJUMI

Nosacījumu mērķis: Nodrošināt lauksaimniecības zemes uzturēšanu un sakopšanu.

Nosacījumi, kas jāievēro lauksaimniekam¹:

- 1) Lauksaimniecībā izmantojamo zemi apstrādā ar augsnes mitruma režīmam atbilstošu lauksaimniecības tehniku, nodrošinot, ka lauksaimniecības tehnikas riteņu nospiedumu (*risu*) dziļums nepārsniedz 30cm un to garums vienlaidus nepārsniedz 40m;
- 2) Lauksaimniecībā izmantojamajā zemē tiek kopta lauksaimnieka atbildībā esošā meliorācijas sistēma, nodrošinot tās darbību, saglabāšanu un zemes mitruma režīma regulēšanu. Platībā, kas pieteikta atbalstam apakšpasākumā "Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālajos", kopj (*neatkarīgi no tā pēc kādiem kritērijiem šīs pļavas ir atzītas par bioloģiski vērtīgajiem zālājiem*) meliorācijas sistēmas vai tās daļas vai tās izņem (*ja tas ir nepieciešams un netraucē citu meliorācijas sistēmu darbību*) no meliorācijas kadastra informācijas sistēmas, saskaņā ar normatīvajiem aktiem par meliorācijas kadastru;
Meliorācijas sistēmas ir neatņemama zemes sastāvdaļa un zemes īpašnieka vai tiesiskā valdītāja pienākums ir tās kopt un uzturēt darba kārtībā. Meliorācijas sistēmu izmantošanu, kopšanu un saglabāšanu reglamentē [Meliorācijas likums](#) un [2010.gada 3.augusta Ministru kabineta noteikumi Nr.714](#).
Informāciju par saimniecības teritorijā veikto meliorāciju var redzēt meliorācijas pasē, kuru var iegūt vai atjaunot [VSIA Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi](#).
- 3) rugaini vai sauso zāli (*t. sk. kūlu*) aizliegts dedzināt uz lauka. Nav atļauta arī salmu, rugāju vai sausas zāles, siena kaudzīšu dedzināšana uz lauka;
- 4) pastāvīgās pļavas un ganības (*kultūras kods 710*), kā arī aramzemē sētos zālājus (*kultūras kods 720*):
  - nogana un appļauj vai vismaz vienu reizi nopļauj, zāli novāc vai sasmalcina un izklieidē līdz kārtējā gada 15.augustam, bet, ja platību izmanto biškopībā nektāra vākšanai vai tā ir iekļauta [Natura 2000 teritoriju sarakstā](#) – līdz kārtējā gada 15.septembrim;
  - vismaz vienu reizi gadā nopļauj un zāli novāc vai sasmalcina no 1.augusta līdz 15.septembrim, vai nogana un appļauj, ja lauksaimnieks pretendē uz atbalstu apakšpasākumā "Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālajos" un apakšpasākumā "Buferjoslu ierīkošana";
  - nogana un appļauj vai vismaz vienu reizi gadā nopļauj un zāli novāc vai sasmalcina līdz 15.augustam, ja lauksaimnieks pretendē uz atbalstu apakšpasākumā "Bioloģiskās lauksaimniecības attīstība".
- 5) lauksaimniecībā izmantojamās zemes daļu, kuras nogāzes garums ir vismaz 20m un slīpums ir lielāks par 10 grādiem, no 1.oktobra līdz 31.martam nodrošina vismaz ar minimālu kultūraugu veģetāciju vai saglabā rugaini; *Tā kā prasības mērķis ir novērst ūdens radītu augsnes eroziju, rušināmkultūru augu atlieku (piemēram, kartupeļu lakstu) atstāšana neder kā risinājums.*
- 6) saglabā un nepieļauj *saimniecības teritorijā esošu* dabas pieminekļu – [dižakmeņu](#), [aizsargājamo koku](#) un [aleju](#) – iznīcināšanu vai bojāšanu. *Par aleju un aizsargājamo koku jeb dižkoku bojāšanu arī tiek uzskatīta gan sakņu aparāta zem vainaga projekcijas, gan zaru apzāģēšana. Dabas pieminekļus apzīmē ar [zaļu ozollapu](#).*

¹ Ministru kabineta 2013.gada 12.marta noteikumi Nr. 139 "Kārtība, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai tiešā atbalsta shēmu ietvaros" 15., 16., 17. un 18.punkts;

- 7) ir jābūt saņemtai ūdens resursu lietošanas atļaujai (no Reģionālās vides pārvaldes), ja, veicot lauksaimnieciskas darbības, apūdeņošanā (*laistīšanai*) izmanto vairāk nekā 10 kubikmetru virszemes vai pazemes ūdeņu diennaktī. *Šī prasība attiecas tikai un vienīgi uz laistīšanu!*
- 8) zāli, kas aug platībā, kuru neizmanto kultūraugu audzēšanai vai kurā ir ilggadīgie stādījumi (*piem. augļu koki, ogulāji*) vismaz vienu reizi gadā nopļauj līdz 15.augustam;
- 9) ārpus īpaši jutīgajām teritorijām, nelieto mēslošanas līdzekļus 10m platā joslā gar ūdensobjektiem (*piem. upēm, kanāliem, grāvjiem, ezeriem*), kas iekļauti ūdens saimniecisko iecirkņu klasifikatorā (*ŪSIK*). *Klasifikators noteikts ar 2010.gada 30.marta Ministru kabineta noteikumiem nr.318. Ar ūdensobjektiem gar kuriem jāievēro šī prasība, var iepazīties arī LAD mājas lapā <http://www.karte.lad.gov.lv/>;*
- 10) lauksaimniecībā izmantojamo zemi (*tai skaitā papuves*) kopj un kultūraugus tajā audzē, izmantojot Latvijas apstākļiem un sugai atbilstošu sējas un kopšanas agrotehniku (*tai skaitā zālāju apsaimniekošanas nosacījumus*), kā arī nezāļu ierobežošanas pasākumus.
- 11) platību, kuru izmanto enerģijas kultūraugu – klūdziņu prosas, miežubrāļa – audzēšanai un kurā enerģijas kultūraugi ziedēšanas fāzi ir sasnieguši iepriekšējā gadā, nopļauj un novāc līdz 1.maijam.
- 12) nodrošina minimālo lauksaimniecības dzīvnieku blīvumu – vismaz 0,2 liellopu vienības uz vienu pastāvīgo pļavu un ganību, aramzemē sēto zālāju un nektāraugu hektāru –, ja pēc atbilstības nosacījumu pārbaudes saskaņā ar regulas Nr. 73/2009 20.pantu noteiktā lauksaimniecības zemes platība ir vismaz 50 hektāru un pastāvīgo pļavu un ganību, aramzemē sēto zālāju un nektāraugu hektāru īpatsvars ir vismaz 50 procentu.
  - lauksaimniecības dzīvnieku blīvumu aprēķina atbilstoši MK noteikumam Nr.139 10.pielikumam, izmantojot Lauksaimniecības datu centra datus par lauksaimnieka īpašumā esošo lauksaimniecības dzīvnieku skaitu pēc stāvokļa kārtējā gada 1.jūlijā. Atbalsta pretendents, kas ir bišu saimju īpašnieks un līdz kārtējā gada 1.jūlijam ir reģistrējies Pārtikas un veterinārā dienesta uzraudzībai pakļauto uzņēmumu reģistrā kā biškopības produktu primārais ražotājs vai medus iepakojšanas uzņēmums: nodrošina, ka bišu stropi ir marķēti ar Lauksaimniecības datu centra piešķirto ganāmpulka numuru; līdz kārtējā gada 30.septembrim nesamazina bišu saimju skaitu, par kuru ziņots LDC pēc stāvokļa 1.jūlijā.
  - prasību par minimālo lauksaimniecības dzīvnieku blīvumu nepiemēro hektāru skaitam:
    - ✓ par kuriem atbilstoši VID līdz nākamā gada 1.jūnijam iesniegtajai gada ienākumu deklarācijai vai uzņēmuma gada pārskatam lauksaimnieciskās darbības ieņēmumi ir vismaz 100 latu no hektāra (neieskaitot saņemto valsts un ES atbalstu), ja lauksaimnieks līdz kārtējā gada 1.jūnijam ir reģistrējies LDC kā dzīvnieku barības primārais ražotājs.
    - ✓ par kuriem lauksaimnieks pretendē uz atbalstu pasākumā "LIZ platība Natura 2000 teritorijā" vai "Agrovides maksājumi" saskaņā ar normatīvajiem aktiem par valsts un ES lauku attīstības atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību vides un lauku ainavas uzlabošanai;
    - ✓ kuri tiek izmantoti zālāju sēkludzēšanai un kuri līdz kārtējā gada 1.jūnijam ir pieteikti VAAD lauku apskatei, ja lauksaimnieks ir reģistrējies VAAD Sēkludzēšanas un sēklu tirgotāju reģistrā.

PASTĀVĪGO PĻAVU UN GANĪBU SAGLABĀŠANA

Lauku atbalsta dienests katru gadu līdz 20.augustam laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" publicē informāciju par kārtējā gada pastāvīgo pļavu un ganību un kopējās lauksaimniecības zemes platības attiecības izmaiņām valstī salīdzinājumā ar 2005.gadu.

Prasības mērķis: nodrošināt pastāvīgo pļavu un ganību saglabāšanu.

Prasība, kas jāievēro lauksaimniekam²:

- 1) Ja minētā attiecība ir samazinājusies, lauksaimniekam, kas pretendē uz vienoto platības maksājumu, ir pienākums nepārveidot pastāvīgajām pļavām un ganībām izmantotu zemi citām vajadzībām.
- 2) Ja samazinājums ir lielāks par 10 procentiem, lauksaimniekiem, kas pārveidojuši pastāvīgās pļavas un ganības par zemi citām vajadzībām, ir pienākums to pārveidot atpakaļ par pastāvīgajām pļavām un ganībām izmantojamu zemi līdz nākamā gada platību maksājuma iesnieguma iesniegšanas dienai.

Iznēmums:

Lauksaimnieki, kas pilnībā pārstrukturē saimniecību, pārveidojot to par augkopības saimniecību, likvidējot vai būtiski samazinot lopu ganāmpulku, ja ir saņemts Lauku atbalsta dienesta lēmums par atļauju pārveidot pastāvīgās pļavas un ganības par zemi citām vajadzībām

Lai saņemtu atļauju lauksaimniekam Lauku atbalsta dienesta reģionālajā lauksaimniecības pārvaldē ir jāiesniedz:

- iesniegums ([MK noteikumu Nr.139 1.pielikums](#));
- darījumu apliecinošu dokumentu par lopu ganāmpulka vai tā būtiskas daļas pārdošanu.

---

² Ministru kabineta 2013.gada 12.marta noteikumi Nr. 139 "Kārtība, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai tiešā atbalsta shēmu ietvaros" 21., 22., 23., 24. un 25.punkts;.